

Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzi Cənubi Qafqazda dialoq və inkişaf üçün dünya səviyyəli əlverişli platforma kimi çıxış edir

Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzi fəaliyyət göstərdiyi ötən səkkiz il ərzində səmərəli işi ilə beynəlxalq səviyyədə böyük nüfuz qazanıb. Mərkəz keçirdiyi tədbirlərin mövzu dairəsini getdikcə genişləndirib, bəşəriyyətin üzləşdiyi çağırışların– pandemiya ilə mübarizədə qlobal həmrəylik, formalaşan dünya nizami, ərzaq təhlükəsizliyi, təhsilin inkişafı kimi önəmli məsələlərin müzakirə edildiyi əhəmiyyətli platforma kimi, dözümlülük, anlaşma və dialoq ünvanı kimi tanınıb.

Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin mayın 21-də "Cənubi Qafqaz: Regional inkişaf və əməkdaşlıq perspektivləri" adlı videoformatda keçirdiyi müzakirələr isə qlobal gündəlikdə duran mühüm məsələlərdən biridir. Bu, Cənubi Qafqaz regionunda yaranan kəskin dəyişikliklərlə, yeni vəziyyətdə yeni yanaşmaların tələb edilməsi ilə bağlıdır. Bütün bunlar, eyni zamanda, Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin, əslində, dünyada sülh, əməkdaşlıq, təhlükəsizlik və sabitlik işinə xidmətdən xəbər verir.

Prezident İlham Əliyev müzakirələrdəki çıxışında bildirib ki, hazırda Azərbaycanın yerləşdiyi regionda cərəyan edən son hadisələr, İkinci Qarabağ müharibəsi vəziyyəti tam dəyişib. Bu səbəbdən də, Cənubi Qafqaz üçün yeni yanaşmaya, yeni gündəliyə ehtiyac yaranıb.

Dövlətimizin başçısı daha sonra bu gün Azərbaycanın ehtiyac duyduğu "Cənubi Qafqaz: Regional inkişaf və əməkdaşlıq perspektivləri" mövzusunda aparılan müzakirələri yüksək dəyərləndirdiyini bildirib: "Demək olar ki, 30 il çəkən işğal faktı səbəbindən, Azərbaycan öz mövqeyini birmənalı şəkildə bəyan etdi ki, biz ərazilər azad olunmayana qədər Ermənistanla əməkdaşlıq etməyəcəyik. Hesab edirəm, Ermənistanın özü də başa düşür ki, onlar çox böyük səhvə yol veriblər. Onlar vaxt itirdilər. Əgər bugünkü Ermənistandakı vəziyyətə nəzər salsaq, görürük ki, Ermənistan müstəqilliyi qazanan zaman ilə müqayisədə vəziyyət daha ağırdır. Çünki bu gün Ermənistanın ordusu belə yoxdur. O, tamamilə məhv edilib. Ölkə altı aydan çoxdur ki, daimi siyasi böhran içindədir. Cəmiyyətdə böyük dərəcədə inamsızlıq yaranıb, qarşılıqlı ittiham irəli sürülür. Bəzi siyasi liderlərin ritorikası hər hansı bir qəbul edilən çərçivədən tam uzaqdır...".

Prezident İlham Əliyevin vurğuladığı kimi, Ermənistan uzun illər ərzində işğalçılıq siyasəti yürütdüyündən Azərbaycanın

enerji və daşımaların inkişafı təşəbbüslərindən məhrum olub, iqtisadiyyatı, demək olar ki, çöküb, əhalisinin sosial şəraiti ağırlaşdı. Bütün bunlar isə düşmən ölkənin İkinci Qarabağ müharibəsində məğlubiyyətini, ərazimizdən çıxmasını şərtləndirib. Beləliklə, Dağlıq Qarabağ münacişəsi, demək olar ki, həll edilib.

Müzakirələrdə Azərbaycanın Avropanın enerji təhlükəsizliyində oynadığı rol barədə də önəmli fikirlər səsləndirilib. Prezident İlham Əliyev enerjinin Avropaya çatdırılması məsələsindən danışarkən, tarixi layihə olan Cənub Qaz Dəhlizinin tamamlanması baxımından ötən ilin sonuncu gününün əlamətdar olmasını xatırladı. Dövlətimizin başçısı deyib: "Sərbəst inteqrasiya olunmuş 3.5 min kilometr uzunluğunda qaz boru xətləri birləşdirilmiş və bir layihə kimi bir-birinə bağlanmışdır. İlk dəfə Azərbaycan qazı Avropaya çatdırılmışdır. Bu, həqiqətən də tarixi hadisə idi. Çünki layihə bütün nöqtəy-nəzərdən - maliyyə, siyasi və texniki baxımdan böyük bir çağırış idi. Biz həqiqətən də yaxşı bir komanda, bir neçə ölkəni təmsil edən komanda olaraq çalışırıq. Bu ölkələrin bəziləri Avropa İttifaqının üzvüdür. Biz Avropanın enerji təhlükəsizliyinə həqiqətən də mühüm töhfə verdik...".

Dövlətimizin başçısı çıxışında Azərbaycanda yeni yataqların kəşf olunmasını və təbii qazın hasilatının yeni səviyyəsini nəzərə alaraq bu layihənin gələcək onilliklər ərzində də davam edəcəyini, bunun isə sözügedən prosesə cəlb olunan ölkələr arasında böyük dərəcədə ikitərəfli və çoxtərəfli əlaqələri daha da gücləndirəcəyini vurğulayıb.

Ümumiyyətlə, Cənub Qaz Dəhlizi layihəsi bu gün Azərbaycan, Türkiyə və Avropa İttifaqını bir-birinə daha da yaxınlaşdırır və təqdim etdiyi potensial ilə qlobal enerji geosiyasətini yenidən formalaşdırır. Bu xüsusiyyəti ilə TANAP gələcəkdə planlaşdırılması nəzərdə tutulan enerji layihələri üçün də baza rolunu oynayır.

Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzi yeni şəraitə özünü çox müdrək formada uyğunlaşdırdı. Pandemiya ilə bağlı vəziyyətdən asılı olmayaraq, öz fəaliyyətini yeni formada davam etdirdi. Eyni zamanda, bu fəal işin aparıldığı səkkiz il ərzində Mərkəz dünyada aparıcı beynəlxalq təsisatlardan birinə çevrilmişdir. Onun geniş fəaliyyəti, əslində, dünyada sülh, əməkdaşlıq, təhlükəsizlik və sabitlik işinə xidmət edir.

İlham ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Prezident İlham Əliyevin vurğuladığı kimi, enerji və nəqliyyat layihələri Cənubi Qafqazı transformasiyaya uğradıb, regionun iki ölkəsinə - Gürcüstan və Azərbaycana əlavə maliyyə ehtiyatları əldə etməyə imkan verib, ölkələrimizin beynəlxalq tərəfdaşlar qarşısında əhəmiyyətini artırmağa imkan yaradıb.

Dövlətimizin başçısı müzakirələrdə Azərbaycan və Rusiya prezidentləri, həmçinin Ermənistanın baş naziri tərəfindən ötən il noyabr ayının 10-da imzalanan bəyanatdan sonra bir çox addımlar atıldığını da videoformat iştirakçılarının diqqətinə çatdırıb. Prezident İlham Əliyev, həmçinin respublikamızın Ermənistanla əməkdaşlığa mühüm önəm verdiyini bildirib, Azərbaycanın bu istiqamətdə qarşı tərəfə nümunə göstərdiyini, humanitar sahədə humanist addımlar ataraq müharibədən sonra münacişə zonasında qalan Ermənistan vətəndaşlarının vətənlərinə göndərildiyini vurğulayıb.

Dövlətimizin başçısının qeyd etdiyi kimi, təəssüf ki, indiyədək bu məsələ ilə bağlı Ermənistan tərəfindən uyğun addımlar atılmır, başqa sözlə, təşəbbüslər göstərilmir. Məsələn, müharibə bitəndən sonra Ermənistan minaladığı ərazilərin xəritəsini verməkdən imtina edir. Bu da yüzlərlə insanın minaya düşərək həlak olmasına səbəb olur.

Minalanmış ərazilərin xəritəsinin Azərbaycana verilməməsi Ermənistanın "mına müharibəsi"ni davam etdirməsinin sübutudur. Ermənistanın vaxtilə işğal altında saxladığı ərazilərin böyük bir qismini minalaması işğalçı dövlətin militarist siyasətinin miqyas və mahiyyətindən xəbər verir.

Ümumiyyətlə, Ermənistan mövcudluğu dövründə daim militarist siyasətə üstünlük verib, bunu dövlət

siyasəti səviyyəsinə yüksəldib. Müstəqillik illərində isə iqtisadiyyatını dirçəltmək, əhalinin sosial şəraitini yaxşılaşdırmaq əvəzində, bütün maddi resursunu silah-sursata sərf edib, Azərbaycana qarşı işğalçılıq siyasəti yürüdü. Belə bir vəziyyət isə qonşu ölkələrin sosial-iqtisadi inkişafına mənfi təsir göstərib.

Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusu 44 günlük Vətən müharibəsində Ermənistan ordusunu darmadağın edərək, 30 illik işğala son qoydu. Lakin ötən ilin noyabrın 10-da faktiki olaraq kapitulyasiya aktını imzalayan Ermənistan yuxarıda vurğuladığımız kimi, minalanmış ərazilərin xəritəsini hələ də Azərbaycana vermək istəmir. Məqsəd Azərbaycan tərəfini itkilərə məruz qoymaq, illərlə doğma el-obasından didərgin salınan insanların ata-baba yurdlarına qayıtmasını əngəlləmək, bu prosesi ləngitməkdir.

Prezident İlham Əliyev müzakirələrdə Azərbaycan tərəfindən Zəngəzur dəhlizinin açılması layihəsinin təklif edildiyini xatırladaraq, bu prosesin hazırda çətin həyata keçirildiyini, amma buna baxmayaraq, artıq icrasına başlanıldığını da vurğulayıb.

Xatırladaq ki, Vətən müharibəsində ağır məğlubiyyətə uğrayan Ermənistan imzalanan üçtərəfli bəyanata əsasən üzərinə götürdüyü kapitulyasiyanın tələblərinin ödənilməsi barədə razılığa gəldi, şərtlərə uyğun olaraq, bir güllə belə atılmadan, heç bir itki verilmədən işğal edilən ərazimizin qalan hissəsi– əvvəlcə Ağdam şəhəri və rayonun işğal altında qalan kəndləri, növbəti mərhələdə isə ölkəmizin əzəli və əbədi torpaqları olan Kəlbəcər və Laçın rayonları rəşadətli Azərbaycan Ordusunun tam nəzarətinə keçdi.

(ardı 2-ci səhifədə)

Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzi Cənubi Qafqazda dialoq və inkişaf üçün dünya səviyyəli əlverişli platforma kimi çıxış edir

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Sözügədən bəyanatın 9-cu maddəsində bölgədəki bütün iqtisadi və nəqliyyat əlaqələrinin bərpa olunmasının zəruriliyi vurğulanır. Başqa sözlə desək, Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə Azərbaycanın qərb rayonlarını birləşdirən yeni nəqliyyat kommunikasiyalarının inşasının reallaşdırılması nəzərdə tutulur. Fevralın 14-də Prezident İlham Əliyevin Horadiz-Ağbənd dəmir yolu xəttinin təməlini qoyması da sözügedən bəyanatın 9-cu maddəsinin icrasına başlanılmasının bariz ifadəsidir.

Azərbaycan və Rusiya prezidentləri, Ermənistanın baş naziri arasında 2021-ci il yanvarın 11-də reallaşan üçtərəfli görüş zamanı da nəqliyyat-kommunikasiya sistemlərinin bərpası əsas müzakirə mövzusu olub. Görüşün gedişində imzalanan yeni bəyanata əsasən, 10 noyabr bəyanatının 9-cu bəndinin müddəalarını icra etmək üçün Azərbaycan, Ermənistan və Rusiya baş nazirlərinin müavinlərinin həmsədrliyi ilə üçtərəfli işçi qrupu yaradılıb. Həmin qrupun iclasında isə Azərbaycan və Rusiya prezidentlərinin, Ermənistanın baş nazirinin 2020-ci il noyabrın 10-da imzaladıqları bəyanatın həyata keçirilməsi, dəmir yolu və avtomobil yolunun salınmasının prioritet məsələ kimi icra olunması, eləcə də üç ölkə rəhbəri arasında razılaşdırılan digər istiqamətlərin müəyyənləşdirilməsi ilə bağlı əsas fəaliyyət istiqamətlərinin

siyahısı hazırlanıb.

Xatırladaq ki, əməkdaşlıq və nəqliyyat baxımından Zəngəzur dəhlizinin yaradılması Azərbaycan, Rusiya və Ermənistan arasında imzalanan sənədlər arasında ən mühüm məsələlərdən biri sayılır və bu, Ermənistan da daxil olmaqla bütün regional ölkələrin maraqlarına xidmət edir. Azərbaycan bölgədə davamlı sülhün bərqərar olunması üçün əsas vasitəni əməkdaşlıqda görünür və buna görə də Zəngəzur dəhlizinin yaradılmasını, nəqliyyat əlaqələrinin bərpasını qətiyyətlə dəstəkləyir.

Bu dəhlizin əhəmiyyəti barədə dövlətimizin başçısı “Cənubi Qafqaz: Regional inkişaf və əməkdaşlıq perspektivləri” adlı videoformatda keçirdiyi müzakirələrdəki çıxışında deyib: “Bu layihənin həyata keçirilməsi ilə bağlı iş artıq başlayıb. Azərbaycan bu məqsədlə artıq texniki və maliyyə imkanlarını ayırır. Zəngəzur dəhlizi açıldıqdan sonra bütün region ölkələri üçün yeni imkanlar yaranacaq. Bu səbəbdən, bildirmək istəyirəm ki, Azərbaycan əməkdaşlığa və ümumi gələcəyimizin planlaşdırılmasına açıqdır, çünki biz istəsək də, istəməsək də qonşuyuq və yanaşı yaşamalıyıq və bir daha bu birgə yaşamı öyrənməliyik. Bu, asan deyil. Burada emosiyalar var. Xüsusən də, Azərbaycan xalqı azad edilmiş torpaqlara səfərlər etdiyi zaman və tam yerlə-yeksan olunan yerləri görəndə, siz yəqin ki, təəvvür edə bilərsiniz, hansı

hissləri keçirirlər. Lakin siyasətçilərin rolu öz gündəliklərini müdafiə etməkdən və yalnız qarşılıqlı fəaliyyət sayəsində regionda dayanıqlı inkişafın, sülhün və təhlükəsizliyin olacağını izah etməkdən ibarətdir”.

Zəngəzur dəhlizinin açılması Cənubi Qafqazdan keçən marşrutlar sisteminin fəaliyyətini daha da canlandıracaq. Dəhliz, həmçinin Azərbaycan və İran Culfası arasında dəmiryol xəttinin açılışına və İranın dəmir yollarına çıxış əldə etməyə imkan verəcək. Bununla bərabər, Zəngəzur dəhlizi təkcə dəmir yolları deyil, həm də avtomobil yolları sisteminə malik olacaq. Deməli, bu dəhlizin yaradılması həm də avtomobil əlaqəsinin açılmasına imkan yaradacaq.

Göründüyü kimi, artıq bölgədə yeni nəqliyyat və infrastruktur xəritəsi formalaşmasına başlanılıb. Təsəffü deyil ki, Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən indiyədək Asiya və Avropanı birləşdirən yüksək əhəmiyyətli nəqliyyat dəhlizləri yaradıb. Məhz ölkəmizin təşəbbüsü ilə reallaşdırılan Şimal-Cənub, Şərq-Qərb və Cənub-Şimal nəqliyyat dəhlizləri qitələrarası daşınmaların həyata keçirilməsini gerçəkləşdirib. Bu nəqliyyat dəhlizləri istifadəyə verildiyi vaxtdan tarixi ləpək yolunun bərpasında mühüm önəm daşıyıb.

Dövlətimizin başçısı müzakirələrdə Ermənistanın uzun illər işğal altında saxladığı ərazilərdə faşist siyasəti yürütdüyünü, bütün kənd və

şəhərlərimizi yerlə yeksan etdiyini, təbi sərəvətlərimizi taladığını, maddi-mədəni irsimizi vandalizmə məruz qoyduğunu da diqqətə çatdırıb: “İşğaldan azad olunmuş ərazilər tamamilə dağılmış vəziyyətdədir. Mənim azad olunmuş ərazilərə çoxsaylı səfərlərim olub və avtomobillə hərəkət edərkən 400-450 kilometr yolboyu yalnız dağıdılmış şəhər və kəndlər görünür. Son altı ay ərzində mənim azad olunmuş ərazilərə bir çox səfərlərim olub, şəhər və kəndlərin 90 faizi tamamilə dağıdılmış vəziyyətdədir. Həmin dağıntılar Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı baş verməyib. Bu şəhərləri bombardman etməklə bu hala salmaq mümkün olmazdı. Bunlar sonrakı dövrdə baş verib. Əvvəlcə, onlar bizim inşa etdiyimiz evlərin və məktəblərin tikinti materiallarını, dam örtüklərini və pəncərələrini oğurlayırdılar. Daha sonra isə onlar işğal olunmuş torpaqlarda Azərbaycanın mədəni irsini silməyə çalışırdılar - işğal altındakı torpaqlarda 60-dan artıq məscid dağıdılıb”.

Azərbaycan, şübhəsiz ki, bu dəhşətli yaraları sağaldacaq, bütün yaşayış məntəqələrini bərpa edəcək. Azərbaycanın müdrik liderinin siyasi əzmkarlığı ilə Qarabağ dünyanın ən gözəl məkanlarından birinə çevriləcək. Xalqımız isə torpağı belə dəhşətli vəziyyətə gətirən barbarları heç zaman bağışlamayacaq.

V.BAYRAMOV, “Xalq qəzeti”